

УДК 342.9

## ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БІЗНЕСІ: ЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Дісяк Яна

*Національний авіаційний університет, Київ*

*Науковий керівник – Ірина Гращенко, к.е.н, доц.*

Ключові слова: штучний інтелект, етика, бізнес-етика, технології

**Вступ.** У сфері штучного інтелекту, яка швидко розвивається, перетин технологій і етики став критичною проблемою. Штучний інтелект, який широко визначається як здатність машин імітувати когнітивні функції людини, такі як навчання, вирішення проблем і прийняття рішень, проник у різні аспекти нашого повсякденного життя, від охорони здоров'я та освіти до фінансів і розваг, та загалом, це все бізнес.

**Матеріали та методи.** Були використані наступні методи дослідження – спостереження, статистичний та практичне узагальнення.

**Результати.** Етичні аспекти штучного інтелекту в бізнесі – це, по-перше, упередженість та дискримінація, коли алгоритми ШІ можуть успадковувати та посилювати людські упередження, що може призвести до дискримінації певних груп людей у сферах працевлаштування, кредитування, маркетингу тощо. Наприклад, у 2018 році Amazon був змушений закрити систему рекрутингу на основі ШІ, яка несправедливо дискримінувала жінок. По-друге – це прозорість та пояснюваність, адже рішення, прийняті системами ШІ, не завжди зрозумілі, і це може ускладнити контроль та відповідальність за їхні дії. До прикладу можна сказати, що у 2019 році алгоритм ШІ, який використовувався для прогнозування ризиків рецидивів злочинів, був визнаний несправедливим через непрозорість його роботи. Третій аспект – це конфіденційність та безпека даних. Системи штучного інтелекту збирають та обробляють великі обсяги персональних даних, що викликає питання щодо конфіденційності та безпеки їх зберігання. Наприклад, у 2020 році компанія Clearview AI опинилася в центрі скандалу через незаконний збір та використання фотографій людей для тренування алгоритму розпізнавання облич. Четвертий аспект – це, звичайно ж, втрата робочих місць. Вплив штучного інтелекту на працевлаштування є темою, яка викликає серйозне етичне занепокоєння. У міру розвитку технологій штучного інтелекту вони спричиняють трансформаційні зміни на ринку праці, викликаючи питання про характер роботи, безпеку робочих місць і ширші соціально-економічні наслідки. Штучний інтелект і автоматизація можуть значно порушити традиційні моделі працевлаштування. Деякі роботи, особливо ті, що пов'язані з рутинними завданнями, піддаються більшому ризику бути автоматизованими. Це викликає занепокоєння щодо переміщення робочих місць і майбутнього роботи. Хоча штучний інтелект може створити нові робочі місця та

підвищити ефективність, перехід може бути складним, особливо для працівників у секторах, які найбільше постраждали від автоматизації. За прогнозами McKinsey, до 2030 року через автоматизацію може бути втрачено до 800 мільйонів робочих місць.

Також можна навести ще декілька цікавих прикладів етичного використання штучного інтелекту в бізнесі. Це компанія IBM Watson for Oncology, де система ШІ допомагає лікарям підбирати оптимальні схеми лікування раку. Також компанія Fairness Indicators, в якій встановили інструмент для оцінки та усунення упереджень в алгоритмах ШІ. В такій компанії, як OpenAI's Charter також існує власна декларація принципів етичного розвитку та використання ШІ [2]. Серед компаній, які активно застосовують технології ШІ: BBC, CocaCola, McDonalds, Ford, Heinz, Intel, L'Oreal, P&G, Hyundai, Microsoft, Yahoo, Ebay, Campbell's, Fox News, Delta, Procter & Gamble, Google і E-Television. До цього незліченного списку приєднався і Facebook, який хоче розробити засіб керування пристроями безпосередньо за допомогою даних про мозок на основі штучного інтелекту. Також «Neuralink» Ілона Маска є підприємством, метою якого є «об'єднати мозок зі штучним інтелектом» [1].

Для того, щоб етично використовувати штучний інтелект в бізнесі, слід дотримуватися таких рекомендацій: розробляти та впроваджувати етичні принципи використання ШІ; забезпечувати прозорість алгоритмів ШІ; встановлювати захист конфіденційності та безпеки даних користувачів/клієнтів; інвестувати в перепідготовку та освіту кадрів; співпрацювати з урядами та регуляторами для розробки відповідних законів та норм. Враховуючи це Європарламент 13 березня 2024 року ухвалив перший у світі закон про штучний інтелект.

### **Висновок**

Таким чином, етичне використання штучного інтелекту стає актом балансування – сприяння інноваціям і використання їх переваг, а також захист від потенційної шкоди та небажаних наслідків. ШІ, з усіма його складнощами та потенціалом, є не просто технологічним явищем, а й значним суспільним розвитком. Етичний підхід, який ми використовуємо в роботі зі штучним інтелектом, суттєво сформує його роль у суспільстві та його внесок у добробут людей. Штучний інтелект має значний потенціал для розвитку бізнесу, але його використання має бути етичним та відповідальним. Важливо вжити заходів для мінімізації ризиків та максимізації переваг ШІ, щоб забезпечити його позитивний вплив на суспільство.

### **Список використаних джерел:**

1. Вінклер, Р. (2017). Ілон Маск запускає Neuralink для з'єднання мозку з комп'ютерами. Wall Street Journal.
2. Скрябін О. І. – Журнал. Нейротехнології в рекламній індустрії: Правові та етичні аспекти. Том 17 2021, В. №2, С. 189-201. URL: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/innovative-marketing/issue-382/neurotechnologies-in-the-advertising-industry-legal-and-ethical-aspects>